

Edward Górecki

"Le cause di canonizzazione : Storia e procedura", Henryk Misztal, Vaticana 2005 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 14/2, 260-262

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

chwilowy kaprys czy wyraz predyspozycji biologicznych. Mający autorytet ojciec nie jest, jak chce obecnie współczesność, „bratnią duszą”, która boi się utracić uczucia dziecka. Autor książki rysuje autorytet nie jako despotyzm czy odbieranie wolności. To „pośrednik rozumu”, który odwołuje się do prawdy, przekreśla wszelką samowolę. W kontekście Objawienia – autorytet jest przewodnikiem ku Bogu. Dziecko bez autorytetów nie poradzi sobie samo.

Zakończeniem tej części książki jest przedstawienie refleksji S. Kirkegaard. W samym tekście książki możemy spotkać wiele odniesień do Pisma św., teologii, historii, filozofii, psychologii społecznej czy socjologii. To podnosi żywotność i walor aktualności dzieła. Sprawia, że czytelnik stawia sobie pytanie o własne życie, miejsce i rolę w społeczności, własne powołanie i sens istnienia. Być może same świadectwa – historie życia, na które powołał się autor, wydają się odległe i obce dla polskiego czytelnika, jednak doświadczenia zachodnie mogą pomóc czytelnikowi przygotować się do badania polskiej rzeczywistości. Książka jest niezbędną pomocą dla osób zajmujących się problematyką ojcostwa i duszpasterstwem rodzin. Rzecz godna uwagi dla małżeństw, szczególnie tych, które oczekują potomstwa bądź borykają się z trudami wychowania każdego dnia.

ks. Bartosz Barczyszyn

Henryk Misztal, *Le cause di canonizzazione. Storia e procedura*, Liberia Editrice Vaticana 2005, ss. 590

Studium znanego specjalisty prawa kanonicznego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim zostało wydane z inicjatywy Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych jako ósma pozycja w jej serii *Sussidi per lo studio delle cause dei santi*. To oznacza, że opracowanie ks. prof. Henryka Misztala, wieloletniego kierownika Katedry Prawa Kanonizacyjnego na Wydziale Prawa Kanonicznego i Administracji na tymże uniwersytecie zostało uznane przez Kongregację za oficjalnie poleconą pozycję w studium prawa kanonizacyjnego. Ta ranga omawianej publikacji wynika także z jej prezentacji przez José Luisa Gutiérrez’a, profesora zwyczajnego na Wydziale Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu św. Krzyża w Rzymie i sędziego relatora w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych.

Omawiana publikacja jest tłumaczeniem drugiego wydania polskiego opracowania ks. prof. H. Misztala, *Prawo kanonizacyjne. Instytucje prawa materialnego, zarys historii, procedura*, wydanego w Lublinie w 2003 r., odpowiednio przepracowanego i rozszerzonego.

Recenzowana pozycja obejmuje: jej prezentację przez prof. J.L. Gutiérrez’a, wprowadzenie autora, wykaz skrótów, trzy części rozważań zawartych w 18 roz-

działach, załączniki obejmujące akty normatywne, formularze i wzory pytań, bibliografię, indeks imienny, indeks rzeczowy oraz spis treści.

Część pierwsza została poświęcona instytucjom kanonizacyjnego prawa materialnego. Składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym rozdziale zatytułowanym: *Teologiczne pojęcie świętości*, Autor ustosunkowuje się do religijnego pojęcia doskonałości i świętości, sięga do pojęcia świętości w ujęciu Starego i Nowego Testamentu. Poświęca uwagę świętości męczennika, świętości wyznawcy oraz świętości we współczesnej teologii. W rozdziale drugim, traktującym o kanonicznym pojęciu świętości, czytelnik znajdzie opis niezbędnych prawnych elementów świętości męczeńskiej, świętości wyznawcy oraz znaczenia cudów i innych szczególnych łask w postępowaniu kanonizacyjnym. Rozdział trzeci został poświęcony orzekaniu o kościelnym kulcie publicznym: najpierw kanonizacji w Kościele katolickim, Kościele prawosławnym i innych wyznaniach chrześcijańskich, później beatyfikacji czy to formalnej, czy też przez zatwierdzenie istniejącego kultu, rozpatrywanej z punktu widzenia teologicznego i kanonicznego. Rozdział czwarty zajmuje się kultem świętych, ich relikwiami i obrazami. Autor omawia kolejno kult Matki Boskiej, kult publiczny świętych w Kościele i kult prywatny sług Bożych.

W drugiej części studium, zatytułowanej: *Zarys historii procedury kanonizacyjnej*, Autor w czterech rozdziałach udostępnia czytelnikowi stan zagadnienia orzekania o świętości. Najpierw w pierwszym okresie faktycznego uznawania za godnego czci jako męczennika lub wyznawcy czy to orzekania o tym przez biskupów, początków kanonizacji przez papieży oraz złożonej sprawy początków beatyfikacji (rozd. V). Następnie – w rozdz. VI – poświęca uwagę kodyfikacji Urbana VIII w tej materii oraz udoskonalenia jej przepisów przez papieży: Innocentego XI, Benedykta XIV, Klemensa VIII, Piusa IX, Leona XIII i przez *Kodeks piobenedyktyński* z 1917 r. Rozdział VII zawiera legislację Piusa XI i Pawła VI, zaś rozdział VIII zawiera omówienie genezy i struktury ustawodawstwa Jana Pawła II.

W trzeciej części, zatytułowanej: *Dochodzenie diecezjalne*, ks. prof. Misztal w siedmiu rozdziałach poświęca uwagę ustanowieniu trybunału diecezjalnego, działającym w nim osobom i ich zadaniom (rozd. IX); dowodom w dochodzeniu kanonizacyjnym (rozd. X), warunkom wszczęcia sprawy (rozd. XI), postępowaniu w sprawie udowodnienia heroicznego cnót lub męczeństwa (rozd. XII), powołaniu i przesłuchaniu biegłych w zakresie historii i archiwistyki (rozd. XIII), ekshumacji, rozpoznaniu i przeniesieniu szczątków doczesnych sług Bożych (rozd. XIV) oraz postępowaniu w sprawie udowodnienia cudów (rozd. XV).

Część czwarta, obejmująca trzy rozdziały, dotyczy postępowania w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. Autor omawia w niej kolejno kompetencję i strukturę kongregacji, procedurę obowiązującą w postępowaniu (rozd. XVI-XVII) oraz przepisy dotyczące spraw rozpoczętych w czasie obowiązywalności poprzedniego prawa (rozd. XVIII).

Po czterech częściach rozważań Autora zostały umieszczone załączniki. Wśród nich najpierw znalazły się cztery ważne dla omawianego zagadnienia akty normatywne lub ich fragmenty: konstytucja apost. *Divinus perfectionis Magister*; normy wydane 7 II 1983 r. przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych, obowiązujące przy dochodzeniu w sprawach kanonizacyjnych na poziomie diecezji; dekret ogólny tejże kongregacji dotyczący aktualnie rozpatrywanych w niej spraw oraz wydany przez nią *Regulamin*, obowiązujący od 2000 r. w pracach kongregacji. Po dokumentach prawnych zostało umieszczonych 46 formularzy dla różnych etapów procesu oraz wzory pytań stawianych podczas przesłuchań.

W wykazie bibliograficznym oprócz źródeł o charakterze ogólnym zostały wyodrębnione te, które odnoszą się do poszczególnych świętych lub błogosławionych. W literaturze pozycje podzielono na trzy grupy: wydane do 1916 r., od 1917 do 1982 i opracowania najnowsze – od 1983. Obejmuje ona 37 stron.

Recenzowana pozycja reprezentuje linię powszechnie uznawanej nauki, według której świadectwo ludzkie w procesie badania stanu świętości może wyrazić tylko to, co zostało pojęte przez zmysły (*Prezentacja*, s. 7). Prawdziwy i zweryfikowany sąd o świętości wymaga uwzględnienia materiałów świadczących o motywacji kandydata na ołtarze, torujących drogę do pewności moralnej odnośnie do jego świętości.

Omawiana publikacja ks. prof. H. Misztala jest cenna pozycją w kanonistyce polskiej i ogólnokościelnej. Na szczególne uwydatnienie w niej zasługuje: ukazanie kanonizacji poza Kościołem katolickim (s. 85-93), omówienie okresu – w którym rodziły się pierwsze wypadki i formy kanonizacji (s. 127-143), zwrócenie uwagi na jej walor eklezjalny (s. 269-271) i bardzo dobre udokumentowanie omawianych zagadnień.

Ładna zewnętrzna oprawa wartościowego studium zachęca do lektury. Sięgnąć mogą po nie nie tylko specjaliści. Język, którym zostało napisane, umożliwia ubogacenie także zainteresowanych duchownych i świeckich. Ze strony jednych i drugich należy się jego Autorowi i wydawcy wdzięczność.

ks. Edward Górecki

Geschichte des kirchlichen Lebens in den deutschsprachigen Ländern seit dem Ende des 18. Jahrhunderts, red. Erwin Gatz, Verlag Herder, Freiburg – Basel – Wien 1997-2006, t. V-VII

W zasłużonym dla nauk teologicznych wydawnictwie Herdera piętnaście lat temu zaczęło ukazywać się dzieło opracowane przez zespół historyków pod redakcją ks. Erwina Gatza, znanego na zachodzie badacza, którego prace dotyczą roli Kościoła w krajach Europy Środkowej w czasach nowożytnych i najnowszych. Należy on do kleru akwizgrańskiego. Studia odbywał w Bonn pod kierunkiem ks.